

Datum
2024-10-01

Er referens
KN2024/01375
Vår referens
FF

Energimarknadsinspektionen

anna.carlen@ei.se

Remissvar avseende regeringsuppdraget om att utreda möjligheten för elnätsföretag att använda och fördela outnyttjad effekt i elnäten (2024-103465)

TechSverige välkomnar möjligheten att svara på remissen. TechSverige är en bransch- och arbetsgivarorganisation för företag inom techsektorn med drygt 1 400 medlemsföretag – som sammantaget har närmare 100 000 medarbetare i Sverige. TechSverige ingår i Svenskt Näringsliv.

Generella synpunkter

TechSverige välkomnar att det sätts ljus på frågan, men vill poängtera att förslagen inte tillgodoser behoven hos nätanvändare som står inför en viss grad av inneboende osäkerhet angående tidpunkten för användandet, i sin tur är avgörande för deras tillväxt (t.ex. som för datacenter och laddningsanläggningar för eldrivna fordon).

Denna sektor är helt avgörande för att genomföra Sveriges digitalisering, främja dess digitala suveränitet samt minska de globala utsläppen och en hållbar utveckling. Det finns en risk att förslagen i stället kommer att ha motsatt effekt och uppmuntra användarnas överreservation för att mildra eventuella nedsättningar. En fungerande lösning är däremot möjlig genom att anta följande ändringar:

- Anta en alternativ modell där kunder betalar en avgift för reserverad kapacitet, oavsett dess användning och oberoende av anslutningsavgifter, så länge som avgiften tar hänsyn till de direkta och marginalkostnaderna som reservationen har på nätet. Denna "ta eller betala"-modell är att föredra framför en "använd eller förlora den"-modell eftersom den ger ett starkt incitament för kunder att anpassa sina kapacitetsförfrågningar i rätt storlek, minskar eventuella ekonomiska risker för nätoperatören och ger kunderna den säkerhet de behövs av den kapacitet som är tillgänglig för dem att motstå eventuella oförutsedda förändringar i deras utvecklingsplan. "Ta eller betala"-modeller har framgångsrikt antagits på andra europeiska marknader, t.ex. i Spanien där kunder kan välja att betala för att behålla sin fulla reservation efter fem år genom att betala en lämplig avgift.
- När man överväger förslaget "ta eller betala" mot alternativa tillvägagångssätt, bör följande beaktas:
  - *Att hänsyn tas till olika affärsmodeller*
T.ex. behöver datacenter och laddningsstationer för elfordon en stegvis tillväxtstrategi för att växa in i sin last över tid, i linje med den ökande efterfrågan på it-tjänster. Operatörer förskjuter vanligtvis planeringsapplikationer över tiden. Att ha en kraftreservation på plats är avgörande för att möjliggöra efterföljande investeringar på platsen. Denna infasning görs också av praktiska skäl, eftersom det vanligtvis finns begränsningar som bl.a. tillstånd för vägtillträde, entreprenörs- och materialtillgänglighet, vilket gör att utvecklingen av enskilda byggnader på stora datacenterplatser måste ske stegvis.
  - *Att tillräcklig flexibilitet ges för att växa in i lasten*
För att ta hänsyn till utvecklingsplaner för sådana användare önskas en tidshorisont längre än tio år för alla kunder som kan styrka för systemoperatören på att deras projekt går mot full reservation och kommer att nå den inom rimlig tid (minst ytterligare två år).

Det kan ta formen av planering/tillståndsinlämningar, fakturor för utrustning, planeringsdokument för området (campus) eller nyare efterfrågetillväxtdata som visar att anläggningens efterfrågan växer mot full reservation. Detta tillvägagångssätt har nyligen börjat tillämpas i Nederländerna. En sådan lösning skulle ta hänsyn till att det finns specifika typer av projekt med långa och osäkra ledtider som når sina reservationer med tiden men som kräver flexibilitet innan man nått målet fullt ut.

Ett liknande tillvägagångssätt används även i Spanien där kunder kan undantas från "använd eller förlora den"-bestämmelserna om de efter fem år kan visa att deras tillväxt har försenats på grund av administrativa hinder (som t.ex. tillstånd eller zonindelning). Det är viktigt att införliva viss flexibilitet för att inse de verkliga utmaningar som projekt står inför när de växer till sin fulla reservation över tid.

- *Att flexibilitet ges för att justera belastningsprognoserna årligen*
Storskaliga, komplexa projekt som datacenter för hyperskala, med sina stegvisa tillväxtmönster, möter i sig osäkerhet i sina utvecklingstider och därför kan det ökande behovsschemat ändras.

Möjlighet behöver därför ges till operatörerna att uppdatera sin planering på årsbasis. Detta skulle omhänderta dagens snedvridande incitamentet för nätanvändare att reservera mer kapacitet än de behöver för att mildra eventuella minskningar i framtiden.

- *Att ytterligare alternativ bör ges till kunder som förlorar kapaciteten*
För kunder som inte uppfyller villkoren och därmed "förlorar" en del av den kapacitet de ursprungligen reserverade, rekommenderas att följande åtgärder genomförs för att undvika stora infrastrukturprojekt utsätts för betydande förseningar:
  - Kunder bör ha möjlighet att behålla all reserverad kapacitet som återvinns på icke-fast basis. Med andra ord, om en kund förlorar en del av den kapacitet som de ursprungligen hade reserverat, bör de fortfarande ges möjlighet att behålla den "förlorade" kapaciteten, men denna del av reservationen skulle vara på en icke-fast basis, dvs. att systemoperatören kan begära att kunden kopplar bort den icke-fasta delen när nätet är mycket begränsat.
  - Eventuella anslutningstillämpningar från kunder för mängden "förlorad" kapacitet bör ges prioritet i processen för anslutningsgodkännande framför andra ansökningar. Detta kan vara en del av en metod för "mognadsbedömning" som tar hänsyn till att anläggningar som redan är i drift som ansöker om att utöka sin kapacitet ofta är redo att använda denna ytterligare kapacitet tidigare än nya anläggningar.
- *Att investeringsbidraget återbetalas i sin helhet om exploitören lämnar projektet i något skede och en alternativ part som kan ta den reserverade kraften hittas.*
Detta tillvägagångssätt skulle undvika risken för dubbla utbetalningar för nätoperatören eller den andra deltagaren som får strömanslutning gratis. Detsamma bör gälla när nätoperatören beslutar att dra in kapacitetsreservation.

För TechSverige

Christina Ramm-Ericson
näringspolitisk chef

Frida Faxborn
näringspolitisk expert